

2018 r. posiadały one łącznie 8,9 mln członkostw osób fizycznych. W porównaniu z 2010 r. baza członkowska podmiotów III sektora zmniejszyła się o 12,8%, tj. o 1,3 mln²⁷.

Zasoby ludzkie są zatem coraz większą bolączką III sektora. Drugą z nich od lat jest sfera finansowa. Jak wskazują dane GUS²⁸, łączna kwota przychodów badanych organizacji (w ujęciu realnym) wzrosła w latach 2010-2018 o 23,5% (przychody nominalne wzrosły o 37,6%, z 23,0 mld zł do 31,7 mld zł). W latach 2014-2018 wzrost przychodów był znacznie wyższy od tego obserwowanego w latach 2010-2014. W porównaniu do 2010 r. struktura według źródeł pochodzenia przychodów zmieniła się w kierunku umocnienia przewagi źródeł nierynkowych – udziały przychodów ze źródeł rynkowych spadły z 42,2% w 2010 r. do 34,2% w 2018 r. W tym samym okresie udział przychodów pochodzących ze źródeł o charakterze nierynkowym wzrósł z 49,2% do 56,5% (głównie za sprawą wzrostu przychodów pochodzących od administracji samorządowej oraz darowizn). Wśród publicznych źródeł nierynkowych aż połowa przychodów pochodziła z administracji samorządowej.

Bardziej szczegółowo o barierach działalności organizacji pozarządowych informują dane GUS z 2016 r. Wśród rejestrowych organizacji non-profit 70,2% zadeklarowało wówczas, że napotkało przynajmniej jedną barierę w prowadzeniu działalności. Najczęściej wskazywano na problemy z pozyskiwaniem środków finansowych na działalność (43,2%), niewystarczającą liczbą chętnych do pracy społecznej (28,6%) oraz problemy wynikające z przepisów i procedur prawnych (24,5%)²⁹. W zbiorowości rejestrowych organizacji non-profit z problemami w prowadzeniu działalności w 2016 r. zetknęły się najczęściej organizacje działające w dziedzinie ochrony środowiska (81,8%). Nieco rzadziej występowały co najmniej jednej bariery deklarowały organizacje działające w dziedzinach: pomoc społeczna i humanitarna (76,6%), rozwój lokalny, społeczny i ekonomiczny (74,8%) oraz rynek pracy, aktywizacja zawodowa (73,3%)³⁰. Są to zatem dziedziny o kluczowym znaczeniu z punktu widzenia rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i współczesnych wyzwań w ogóle (takich, jak zmiany klimatyczne czy postępujące nierówności społeczne).

Jak to zostało pokazane wyżej, ilościowe wskaźniki społeczeństwa obywatelskiego w Polsce w III RP pokazują jego wymierną słabość. Z konieczności pobieżny przegląd analiz jakościowych,

²⁷ Główny Urząd Statystyczny (2018), *op. cit.*, str. 3.

²⁸ Ibidem, str. 5.

²⁹ Główny Urząd Statystyczny (2016), *op. cit.*, str. 101.

³⁰ Ibidem, str. 101.